

ICHKI ISHLAR XIZMATI PROFILAKTIKA INSPEKTORLARINING HUQUQIY VA AMALIY VAZIFALARI

Otajon Eshmuratov

Oriental universiteti tarix yo'nalishi magistranti

Annotatsiya: Ichki ishlar xizmati profilaktika inspektorlarining huquqiy va amaliy vazifalari mamlakatdagi jinoyatchilikni kamaytirish va fuqarolarning xavfsizligini ta'minlashda muhim ahamiyatga ega. Ushbu maqolada profilaktika inspektorlarining huquqiy asoslari, amaliy faoliyatining asosiy yo'nalishlari, ularning jinoyatchilikni oldini olishdagi roli va samaradorligi tahlil etiladi. Shuningdek, ichki ishlar xizmati profilaktika inspektorlarining jamoatchilik bilan hamkorligi va jinoyatchilikni oldini olishdagi muhim chora-tadbirlari haqida so'z yuritiladi. Maqola so'ngida bu tizimning samarali ishlashi uchun takliflar va istiqboldagi vazifalar ko'rsatiladi.

Kalit so'zlar: Ichki ishlar xizmati, profilaktika inspektorlari, huquqiy vazifalar, jinoyatchilikni oldini olish, jamoatchilik bilan hamkorlik, xavfsizlik, huquqiy ta'lim, profilaktika tadbirlari.

Kirish: Ichki ishlar xizmati profilaktika inspektorlari jinoyatchilikni oldini olish, jamoat xavfsizligini ta'minlash va fuqarolarga huquqiy yordam ko'rsatishda muhim rol o'ynaydi. Ularning huquqiy va amaliy vazifalari davlatning xavfsizlik siyosatiga asoslangan holda shakllanadi. Profilaktika inspektorlarining asosiy vazifalari jinoyatchilikni oldini olish, huquqiy xabardorlikni oshirish, ijtimoiy muammolarni hal etish va jamoatchilik bilan yaqindan ishlashdir. Shuningdek, ularning vazifalariga jinoyatchilarning oldini olish uchun profilaktika tadbirlarini amalga oshirish, huquqiy ta'lim berish, mahallalarda xavfsizlikni ta'minlash, yoshlar bilan ishlash, jinoyatchilikka qarshi kurashish kabi ko'plab muhim yo'nalishlar kiradi.

Ichki ishlar xizmati profilaktika inspektorlarining huquqiy va amaliy vazifalari ko'plab tarkibiy qismlardan iborat. Avvalo, huquqiy asoslarni tashkil etuvchi qonunlar va me'yoriy hujjatlar asosida ular o'z faoliyatini amalga oshiradi. Profilaktika inspektorlari jinoyatchilikni oldini olishning huquqiy asoslarini ishlab chiqishda ishtirok etadilar. Ushbu vazifalar huquqiy ta'lim, jinoyatchilikning oldini olish va ularni tahlil qilishni o'z ichiga oladi. Jamoatchilik bilan ishlash, fuqarolarni jinoyatchilikning oqibatlarini va uning oldini olish usullari haqida xabardor qilish muhim vazifalardan biridir.

Profilaktika inspektorlari o'z faoliyatini mahallalardagi fuqarolar bilan bevosita aloqada olib boradilar. Ular jamoatchilikni jinoyatchilikka qarshi kurashishga va xavfsizlikni ta'minlashga jalb qiladilar. Buning uchun inspektorlar fuqarolarga

jinoyatchilikni oldini olishning usullari, huquqiy hujjatlar va xavfsizlik choralarini tushuntirib, kerakli yordamni ko'rsatadilar. Shuningdek, inspektorlar mahallalarda profilaktika tadbirlarini o'tkazish, jamoat joylarida xavfsizlikni ta'minlash, yoshlar bilan ishlash kabi vazifalarni ham bajaradilar. Bunday faoliyatlar fuqarolarning xavfsizligini ta'minlashda va jinoyatchilikning oldini olishda muhim ahamiyatga ega.

Profilaktika inspektorlarining boshqa muhim vazifasi huquqiy ta'limni targ'ib qilishdir. Ular fuqarolarga huquqiy hujjatlarni, jinoyatchilikka qarshi kurashish usullarini tushuntirish, jinoyatga qarshi ongli va mas'uliyatli munosabatni rivojlantirishga yordam berishadi. Bu, ayniqsa, yoshlar orasida jinoyatchilikni oldini olishda katta rol o'ynaydi. Inspektorlar tomonidan o'tkaziladigan huquqiy ta'limlar jinoyatlarning oldini olishga xizmat qiladi.

Yoshlarni jinoyatchilikdan saqlash va ularga huquqiy ta'lim berish orqali profilaktika inspektorlari ijtimoiy barqarorlikni saqlashga ko'maklashadilar. Ushbu faoliyat yoshlar orasida huquqiy madaniyatni rivojlantirish, ularni jinoyatga qarshi kurashishga yo'naltirishga xizmat qiladi. Shuningdek, inspektorlar o'z faoliyatida psixologik yondashuvlarni qo'llab-quvvatlaydi, bu esa fuqarolarning ruhiy holatini yaxshilash va jinoyatchilikni kamaytirish uchun zarurdir.

Profilaktika inspektorlarining samaradorligi jamoatchilik bilan faol aloqada bo'lish va jinoyatchilikni oldini olishda asosiy o'ringa ega. Ularning vazifalari faqat huquqiy ta'lim bilan cheklanmaydi, balki ijtimoiy tarmoqlarda xavfsizlikni ta'minlash, fuqarolarga xavfsizlik xizmatlarini ko'rsatish kabi tadbirlarni ham o'z ichiga oladi. Profilaktika inspektorlarining samarali faoliyati jamoatchilik xavfsizligini ta'minlash va jinoyatchilikka qarshi kurashishda hal qiluvchi ahamiyatga ega.

Profilaktika inspektorlarining jinoyatchilikni oldini olishdagi amaliy yondashuvlari va samaradorligini yanada tahlil qilish, ularning faoliyatida zamonaviy texnologiyalar va usullarni qo'llashning ahamiyatini ko'rsatadi. So'nggi yillarda, ichki ishlar xizmati profilaktika inspektorlarining jamoatchilik xavfsizligini ta'minlashdagi yondashuvlari sezilarli darajada o'zgarib bormoqda. Ayniqsa, axborot-kommunikatsiya texnologiyalarining rivojlanishi va internet tarmoqlarining keng tarqalishi profilaktika inspektorlarining faoliyatiga katta ta'sir ko'rsatdi. Bugungi kunda jinoyatchilikka qarshi kurashish va jinoyatlarning oldini olishda zamonaviy texnologiyalar, xususan, ijtimoiy tarmoqlar va elektron qurilmalar orqali ma'lumot to'plash va tarqatishning yangi shakllari keng qo'llanilmoqda.

Profilaktika inspektorlarining faoliyatida axborot texnologiyalarining qo'llanilishi, nafaqat jinoyatchilikni oldini olish, balki jinoyatchilarning maqsadli auditoriyalarini aniqlash va ularga ta'sir ko'rsatish imkoniyatini ham yaratdi. Misol uchun, profilaktika inspektorlari jamoatchilikni xavfsizlik masalalari haqida xabardor qilish uchun ijtimoiy tarmoqlarni faol ishlatishadi. Shuningdek, elektron tizimlar orqali jinoyatchilikka oid ma'lumotlarni tezkor ravishda uzatish va baholash imkoniyatlari

ham mavjud. Bu usullar orqali profilaktika inspektorlari jamoat joylarida sodir bo'lishi mumkin bo'lgan jinoyatlarning oldini olish va ularni tahlil qilishda yanada samarali ishlashadi.

Profilaktika inspektorlarining faoliyatida hududiy farqlar ham muhim ahamiyatga ega. Shaharlar va qishloqlarda jinoyatchilikning o'ziga xos xususiyatlari va tendensiyalari mavjud. Shuning uchun, profilaktika inspektorlari o'z faoliyatlarini hududiy sharoitlarga qarab moslashtiradilar. Masalan, shaharlar va yirik aholi punktlarida jinoyatchilikning yuqori darajada bo'lishi, u yerda profilaktika tadbirlarini kuchaytirishni talab qiladi. Aksincha, qishloq joylarida profilaktika inspektorlarining faolligi kamroq bo'lishi mumkin, ammo bu yerda ijtimoiy muammolar va jinoyatlarning oldini olishda boshqa usullar qo'llaniladi.

Profilaktika inspektorlari tomonidan o'tkaziladigan preventiv tadbirlar faqat huquqiy xabardorlikni oshirish bilan cheklanmaydi. Ular, shuningdek, yoshlar orasida jinoyatchilikka qarshi kurashishda psixologik yondashuvlarni qo'llashga ham alohida e'tibor qaratadilar. Bu, ayniqsa, jinoyatchilikka moyil bo'lgan yoshlar bilan ishlashda zarur bo'ladi. Profilaktika inspektorlari o'z faoliyatida huquqiy madaniyatni shakllantirish, yoshlarni huquqiy ta'lim bilan ta'minlash va ularga jinoyatchilikning salbiy oqibatlarini tushuntirishda faol ishtirok etadilar.

Shuningdek, profilaktika inspektorlarining samarali ishlashini ta'minlashda ularga qaratilgan ta'lim va o'quv dasturlarining mavjudligi ham muhimdir. Bu dasturlar inspektorlarni yangi metodlar, yondashuvlar va texnologiyalar bilan tanishtirishga, ularni zamonaviy jinoyatchilik turlari va profilaktika usullari haqida bilimlar bilan boyitishga yordam beradi. Yangi o'quv dasturlari orqali profilaktika inspektorlari nafaqat huquqiy bilimlar, balki psixologik yondashuvlar, jinoyatlarning ijtimoiy sabablari va jinoyatchilikka qarshi kurashishda samarali metodlar haqida ham bilim olishadi.

Shuningdek, profilaktika inspektorlari samarali faoliyat yuritish uchun jamoat va davlat idoralari bilan o'zaro hamkorlik qilishlari zarur. Ular jamoat xavfsizligini ta'minlash, jinoyatchilikni kamaytirish va fuqarolarni huquqiy xabardor qilishda davlat idoralari, huquqni muhofaza qiluvchi tashkilotlar va jamoat tashkilotlari bilan birgalikda ishlashlari lozim. Profilaktika inspektorlarining samarali faoliyatini ta'minlashda jamoat bilan o'zaro ishonchli aloqalar va hamkorlik, shuningdek, jinoyatchilikka qarshi kurashishda kuchli birlashuv va jamoat ma'lumotining zarurligi ta'kidlanadi.

Yuqorida keltirilgan barcha omillarni hisobga olgan holda, profilaktika inspektorlarining faoliyati va uning samaradorligi, albatta, ijtimoiy barqarorlikni ta'minlash va jinoyatchilikni oldini olishda muhim rol o'ynaydi.

Xulosa: Ichki ishlar xizmati profilaktika inspektorlarining huquqiy va amaliy vazifalari keng qamrovli va jamoatchilik xavfsizligini ta'minlashda muhim

ahamiyatga ega. Ularning faoliyati jinoyatchilikni oldini olish, fuqarolarga huquqiy yordam ko'rsatish, xavfsizlikni ta'minlash, va jinoyatchilikka qarshi kurashish borasida samarali natijalarga olib kelmoqda. Profilaktika inspektorlarining huquqiy asoslangan faoliyati va jamoatchilik bilan o'zaro hamkorligi jinoyatchilikni kamaytirish va jamiyatda xavfsizlikni saqlashda muhim rol o'ynaydi.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. Karimov, I. (1997). "O'zbekiston Respublikasining huquqiy tizimi". Tashkent: O'zbekiston milliy nashriyoti.
2. Bektemirov, S. (2004). "Ichki ishlar xizmati va uning huquqiy asoslari". Tashkent: Huquq va rivojlanish nashriyoti.
3. Zainalov, A. (2010). "Jinoyatchilikni oldini olish va profilaktika inspektorlarining roli". Tashkent: O'zbekiston huquqshunoslari.
4. Mamatov, A. (2015). "Jinoyat va jinoyatchilikni oldini olishda profilaktika inspektorlarining yondashuvi". Tashkent: Huquqshunoslik.
5. Askarov, D. (2018). "Jinoyatlarning oldini olishda jamoat xavfsizligi". Tashkent: Yuridik fanlar nashriyoti.